

Όταν ο καρδινάλιος Μαζαρίνος διαδέχτηκε τον Ρισελιέ στην πρωθυπουργία της Γαλλίας, διόρισε υπουργό Οικονομικών τον Κάρολο Φουκέ. Ο οποίος Φουκέ ενδιαφέρθηκε κυρίως για την δική του οικονομική ανόρθωση. Το παράκανε. Στα 1657, προσέλαβε τρεις διάσημους (αρχιτέκτονα, τοπογράφο και ζωγράφο) να του φτιάξουν στην περιοχή Βω έναν τεράστιο πύργο με ωραίους κήπους που διακοσμήθηκαν με πανάκριβα αγάλματα. Δούλευαν εκεί ταυτόχρονα 18.000 άνθρωποι για περίπου τέσσερα χρόνια. Το έργο κόστισε 45.000.000 σημερινά ευρώ και κάλυψε την έκταση τριών χωριών. Μόνο ένα από τα κτίρια, φιλοξενούσε βιβλιοθήκη με 27.000 τόμους.

Ο προστάτης του Φουκέ, Μαζαρίνος, πέθανε στις 9 Μαρτίου του 1661 αλλά ο υπουργός είχε πάρει φόρα. Στις 17 Αυγούστου του ίδιου χρόνου, έδωσε δεξίωση προς τιμήν του βασιλιά του, Λουδοβίκου ΙΔ'. Κάλεσε 6.000 άτομα. Τους σερβίρισαν σε 6.000 χρυσά και ασημένια πιάτα και ισάριθμα χρυσά και ασημένια μαχαιροπήρουνα και ποτήρια. Η βραδιά κόστισε 300.000 ευρώ. Σ' αυτά περιλαμβανόταν και η αμοιβή του Μολιέρου που παρουσίασε εκεί το έργο του «Οι δύστροποι».

Ο Φουκέ ήθελε να εντυπωσιάσει τον βασιλιά του και το κατόρθωσε. Κάποια στιγμή, ο Λουδοβίκος είπε στην παρούσα στη δεξίωση μητέρα του, Άννα Αυστριακή: «Πρέπει να κλέβει ασύστολα». Η βασιλομήτωρ τον παρακάλεσε «να μη χαλάσει τη βραδιά». Δεν τη χάλασε. Το πρωί της 5^{ης} Σεπτεμβρίου, όμως, ο αρχηγός της σωματοφυλακής του βασιλιά, γνωστός μας από το μυθιστόρημα του Αλεξάνδρου Δουμά «Οι Τρεις Σωματοφύλακες», Κάρολος ντε Μπάατς, ιππότης ντ' Αρτανιάν, ξύπνησε τον μακαρίως κοιμώμενο Φουκέ και τον οδήγησε στη φυλακή.

Η έρευνα στον πύργο αποκάλυψε απίστευτη διαφθορά. Ο Φουκέ καταδικάστηκε σε εξορία. Ο Λουδοβίκος μετέτρεψε την ποινή σε ισόβια. Ο Φουκέ πέθανε στη φυλακή. Η περιουσία του κατασχέθηκε. Και τα οικονομικά του κράτους διορθώθηκαν ως δια μαγείας. Η πολιτική διαφθορά χτυπήθηκε θανάσιμα καθώς, όπως γράφει ο Durant, οι Γάλλοι έμαθαν ότι «η χρήση δημοσίου χρήματος για προσωπικές απολαύσεις είναι προνόμιο του βασιλιά».

Αυτός που, με βασιλική εντολή, ξεσκέπασε τον Φουκέ, ήταν ο Ιωάννης Βαπτιστής Κολμπέρ. Τον είχε κι αυτόν «κληροδοτήσει» στον Λουδοβίκο ΙΔ' ο Μαζαρίνος, ο οποίος είχε

ανακαλύψει τα προσόντα του και τον είχε κάνει διαχειριστή της περιουσίας του. Με το που φυλακίστηκε ο Φουκέ, ο βασιλιάς τον έκανε υπουργό Οικονομικών. Ο Κολμπέρ ήταν τότε 42 χρόνων. Στα 1664, έγινε και υπουργός Δημοσίων Έργων. Στα 1665, γενικός έφορος (υπερυπουργός) Οικονομικών. Στα 1669 και Ναυτικών και υπεύθυνος διαχείρισης των ανακτόρων και της βασιλικής περιουσίας. Στην ουσία, ό,τι είχε να κάνει με έσοδα και έξοδα, υπαγόταν στον Κολμπέρ.

Στην αρχή, δημιουργήθηκε μια επιτροπή ελέγχου της πορείας των κρατικών εσόδων από την εποχή του Ρισελιέ κι έπειτα. Το σαφάρι απέφερε περίπου 375.000.000 ευρώ! Κάποιοι πήγαν φυλακή, άλλοι στάλθηκαν στα κάτεργα, μερικοί εκτελέστηκαν. Στη Βουργουνδία, οι περιεργα πλούσιοι σήκωσαν επανάσταση. Ο βασιλικός στρατός μόλις που πρόλαβε να τους γλιτώσει από το λιντσάρισμα καθώς οι «επαναστάτες» βρέθηκαν αντιμέτωποι με τον λαό που έβλεπε στα μέτρα του Κολμπέρ τη ρομφαία της Δικαιοσύνης.

Άλλωστε, οι δημόσιες υπηρεσίες και τα ανάκτορα δεν εξαιρέθηκαν από το γενικό συμμαζέμα. Το μισό προσωπικό του υπουργείου Οικονομικών απολύθηκε. Καταργήθηκαν και όλες οι αργομισθίες του παλατιού, ενώ καμιά εικοσαριά «γραμματείς του βασιλιά» απολύθηκαν. Και οι φοροεισπράκτορες υποχρεώθηκαν να υποβάλλουν λογαριασμούς για τα πόσα εισέπραξαν και από ποιους. Η διασταύρωση των στοιχείων ανακούφισε τον λαό, τον μόνο που πλήρωνε φόρο, και αύξησε τα κρατικά έσοδα.

Ο Κολμπέρ ήταν ο πρώτος που επέβαλε προστασία της εγχώριας παραγωγής πιστεύοντας ότι η λύση του οικονομικού προβλήματος της χώρας ήταν να φτάσει στο σημείο να εισπράττει από τις εξαγωγές περισσότερα από όσα ξόδευε σε εισαγωγές. Έτσι, τόνωσε την γαλλική βιομηχανία διευκολύνοντας την εισαγωγή πρώτων υλών και φορολογώντας τα εισαγόμενα τελικά προϊόντα, με την προϋπόθεση ότι τα γαλλικά βιομηχανικά προϊόντα θα ήταν ανταγωνιστικά στις ξένες αγορές: Θα είχαν καλύτερη ποιότητα και καλύτερο «ντιζάιν». Η θεωρία του ονομάστηκε μερκαντιλισμός (εμποροκρατία) ή κολμπερισμός και εφαρμόζεται και στην εποχή μας.

Η εφαρμογή του προγράμματός του συνοδεύτηκε από μέτρα ανακούφισης του αγροτικού πληθυσμού με ελάφρυνση της φορολογίας και επιδότηση των πολύτεκνων οικογενειών, επειδή πίστευε ότι γεροί και υγείς αγρότες δημιουργούν αξιόμαχο και ρωμαλέο στρατό. Και ναυτικό. Ο Κολμπέρ μετέτρεψε τη Γαλλία σε αξιόλογη ναυτική δύναμη. Και την έκανε κέντρο επιστήμης και Τέχνης: Δημιούργησε την Ακαδημία Επιστημών, το Αστεροσκοπείο και την Βιβλιοθήκη του Παρισιού.

Ήταν στις 12 Ιουνίου του 1667 όταν ο Ιωάννης Βαπτιστής Διονύσιος, προσωπικός γιατρός του βασιλιά Λουδοβίκου, έκανε την πρώτη επιτυχή μετάγγιση αίματος: Χρησιμοποίησε αίμα προβάτου σε ένα 15χρονο αγόρι, το οποίο επέζησε και θεραπεύτηκε.

Στα χρόνια του Κολμπέρ έδρασαν οι Λαφοντέν, Λα Ροσφουκό, Λαμπριγιέρ, Μπουαλό. Τότε γράφτηκε το παραμύθι η «Ωραία Κοιμωμένη του δάσους» (από τον γεννημένο το 1628 Κάρολο Περό). Την εποχή αυτή έγραψε τις περιφημες τραγωδίες του ο Ρακίνας (1639 - 1699). Το αριστούργημά του, «Ανδρομάχη», δημοσιεύτηκε στις 10 Νοεμβρίου του 1667.

Τότε έγραψε τις σκέψεις του (στις Κάτω Χώρες και στη Σουηδία) ο Γάλλος φιλόσοφος και μαθηματικός Ρενέ Ντεκάρτ (Καρτέσιος, 1596 – 1650), που εισήγαγε τη μέθοδο και έδωσε τη χαρακτηριστική βολή στον σχολαστικισμό (θεωρείται ιδρυτής της νέας ψυχολογίας).

Στα ίδια αυτά χρόνια αναδείχτηκε ο Ιωάννης Βαπτιστής (Ζαν Μπαπτιστ) Λουλι (28/11/1632-22/3/1687), ο μεγάλος μουσικός του αιώνα του Λουδοβίκου ΙΔ'.

Το πρόβλημα όμως δημιουργήθηκε από το γεγονός ότι ο Κολμπέρ πέθανε την πιο ακατάλληλη στιγμή: Στις 6 Σεπτεμβρίου του 1683, επομένη μιας δεκαετίας πολέμων που ο Λουδοβίκος ΙΔ' διεξήγε, εξαντλώντας το ανθρώπινο δυναμικό αλλά και τους οικονομικούς πόρους της Γαλλίας και ανατρέποντας, στην ουσία, όλο το μεταρρυθμιστικό έργο του υπερυπουργού του. Ο λαός που τόσο είχε πιστέψει σ' αυτόν, έφτασε να τον καταριέται. Την ίδια χρονιά που πέθανε ο Κολμπέρ, ο Λουδοβίκος έχασε και τη γυναίκα του, Μαρία Θηρεσία. Χήρος, ο βασιλιάς συνδέθηκε με τη μαρκησία ντε Μεντνόν, τη μαρκησία Τώρα (maintenant, μεντνάν = τώρα), όπως την είπαν οι Γάλλοι, παίζοντας με την προφορά.

Για λίγο, η Γαλλία κινιόταν με την φόρα που είχε ήδη αποκτήσει. Στις 18 Φεβρουαρίου του 1685, στην Αμερική, ο εξερευνητής Ρενί Ρομπέρ Καβελιέ Σιέρ ντε λα Σαλ δημιούργησε την γαλλική αποικία στο Φορτ Σεντ Λούις του Τέξας.

